

Hubert Ordon SDS

Ksiądz prałat prof. dr hab. Józef Homerski (1922-2004)

Miniona pierwsza rocznica śmierci ks. prof. dra hab. Józefa Homerskiego stwarza bardzo dobrą okazję do przypomnienia na łamach „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” osoby i działalności naukowo-dydaktycznej tego znakomitego polskiego biblisty. Tym bardziej, że zapisał się on w świadomości swoich kolegów oraz studentów jako prawy człowiek i kapłan, rzetelny naukowiec i mądry wychowawca. Ewidentnym wyrazem szacunku i uznania, jakim się cieszył, jest poświęcony mu w związku z przejściem na emeryturę specjalny numer „Roczników Teologicznych KUL” 1 (1993) nr 40 oraz opracowana przez grono uczniów i przyjaciół z okazji złotego jubileuszu święceń kapłańskich publikacja: „*Czyn... człowieka odda mu zapłatę*” (Prz 12, 14b). *Księga Pamiątkowa ku czci Ks. Profesora Józefa Homerskiego*, red. G. i P. Pindur, Tarnów 1999.

Dane biograficzne

Ks. Józef Homerski urodził się 20 sierpnia 1922 w Rożnowie – w pięknej Ziemi Nowosądeckiej. Miejscem, z którym jednak pozostał związany przez wiele lat swego życia i gdzie też spoczywa po śmierci, jest położona u stóp Gorców Ochotnica Górna. W tutejszej szkole podstawowej rozpoczęła się Jego przygoda z nauką, jej zaś kolejnymi etapami było zdobywanie wiedzy w gimnazjum, a następnie w liceum w Tarnowie. Wybuch wojny pokrzyżował wprowadzić plany dalszego kształcenia się, lecz tworzone z czasem tajne komplety stwarzały taką możliwość. Uczestniczenie w nich pozwoliło młodemu Józefowi już w roku 1945, czyli wkrótce po zakończeniu działań wojennych, zdać egzamin maturalny w Brzesku.

Decyzja o dalszej drodze życiowej musiała zapaść wcześniej, skoro po uzyskaniu dyplomu dojrzałości zgłasza się on do seminarium macierzystej diecezji tarnowskiej. Przyjęty do grona alumnów, studiuje filozofię i teologię w Instytucie Teologicznym w Tarnowie oraz na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Studia kończy w roku 1948 uzyskaniem stopnia magistra teologii na podstawie pracy *Historyczność*

Księgi Jozuego w świetle wykopalisk. W dniu 20 czerwca tego samego roku przyjmuje święcenia kapłańskie.

Po dwóch latach działalności w charakterze wikariusza w Gorlicach i następnych trzech jako notariusza w kurii diecezjalnej w Tarnowie ks. Homerski podjął studia specjalistyczne z biblistyki na Wydziale Teologicznym KUL. W swych badaniach zajął się szczególnie instytucją starotestamentowego proroctwa, co zaowocowało nie tylko pracą dokorską pt. *Charyzmat proroctwa w świetle tekstów powołania (Am 7, 14-15; Iz 6, 1-13; Jr 1, 4-16; Ez 1, 1 – 3, 15)*, której publiczna obrona miała miejsce 21 grudnia 1957, ale i wielu późniejszymi publikacjami poświęconymi temu fascynującemu zjawisku. Kiedy w wyniku popaździernikowych zmian politycznych pojawiły się możliwości wyjazdu za granicę, ks. Homerski udaje się najpierw do Rzymu, aby studiować w Papieskim Instytucie Biblijnym (1958-1960), a po otrzymaniu tam stopnia licencjata nauk biblijnych kontynuuje proces kształcenia się w renomowanej Szkole Biblijnej św. Szczepana w Jerozolimie (1960-1961). Na podstawie opracowania *Esechielis prophetae vaticinia contra Tyrum. Oraculum III (28, 1-10)* uzyskał tytuł *Élève Titulaire de l'École Biblique et Archéologique Française*.

Homerski, świetnie przygotowany do pracy naukowej i dydaktycznej w wymienionych ośrodkach, po powrocie do kraju zaczął prowadzić wykłady ze Starego Testamentu w Instytucie Teologicznym w Tarnowie. Ktoś tak dobrze wykształcony nie pozostał jednak niezauważony na szerszym forum. Świadczy o tym decyzja Rady Wydziału Teologii KUL podjęta już w czerwcu 1961 roku, by go zatrudnić w lubelskiej uczelni. Na przeszkodzie stanęła jednak odmowa ze strony władz diecezjalnych.

Prowadzone przez niego w tym okresie badania naukowe przyniosły w efekcie szereg publikacji, a przede wszystkim przygotowanie rozprawy pt. *Słowo Jahwe o narodach w Księgach Proroków Pisarzy*. Na jej podstawie odbyło się na Wydziale Teologii KUL 25 marca 1971 kolokwium habilitacyjne. Zatwierdzenie habilitacji przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego nastąpiło 9 września 1971. Wtedy też powróciła sprawa angażu do pracy w KUL.

W wyniku podjętych przez uczelnię starań i wyrażenia zgody przez władze diecezji ks. dr hab. Józef Homerski podjął od 1 października 1972 zajęcia w KUL, najpierw jako adiunkt przy Katedrze Egzegezy ST, a od 1 czerwca 1973 jako docent i następnie kierownik Katedry Egzegezy Ksiąg Prorockich ST. W uznaniu dorobku naukowego uzyskał 8 września 1981 tytuł profesora nadzwyczajnego, a 1 stycznia 1992 stanowisko profesora zwyczajnego. Jak wielkim autorytetem i szacunkiem się cieszył, może świadczyć fakt, że niezależnie od normalnych obowiązków akademickich powierzono mu pełnienie odpowiedzialnego zadania dyrektora Konwiktu

Księżę Studentów KUL (1976-1983) oraz funkcji dziekana Wydziału Teologicznego KUL (1984-1987). Po 20 latach pracy na uczelni przeszedł na dobrze zasłużoną emeryturę i powrócił w umiłowane rodzinne strony – do Ochotnicy Górnej. Pozostawał jednak w dalszym ciągu w bliskim kontakcie z KUL-em, prowadząc jeszcze przez trzy lata zajęcia w Instytucie Nauk Biblijnych, a do czerwca 2004 roku w Wyższym Seminarium Duchownym Księżę Marianów w Lublinie. Warto podkreślić, że Ksiądz Profesor przez 12 lat – do końca swego życia – co tydzień dojeżdżał z wykładami spod Nowego Targu do odległego Lublina i to autobusami czy pociągami. Świadczyło to o jego żywotności, harcie i – wydawałoby się – żelaznym zdrowiu. Stąd wiadomość o jego śmierci w dniu 3 sierpnia 2004 w Przemyślu była dla Jego kolegów i uczniów wielkim zaskoczeniem.

Działalność naukowa i dydaktyczna

Zainteresowania ks. Homerskiego problematyką biblijną, a zwłaszcza zjawiskiem starotestamentowego profetyzmu, sięgają okresu pobytu w seminarium duchownym. I nie osłabiła ich później ani dająca dużo satysfakcji praca duszpasterska, ani też prestiżowe stanowisko w kurii. Wyrazem stałości tych zainteresowań był dokonany wybór kierunku dalszych studiów – właśnie biblistyki. Mógł je zaś realizować i rozwijać na uczelniach, w jakich się znalazł, wnikając tam w arkana warsztatu egzegety i pogłębiając posiadaną wiedzę. W ten sposób ta dziedzina teologii stała się nie tylko jego osobistą pasją, ale i przedmiotem wnikliwych badań. W prowadzonych pracach naukowych cechowała go godna podkreślenia kompetencja, rzetelność i odpowiedzialność za formułowane tezy, co znalazło odbicie w licznych publikacjach.

Literacka spuścizna Księdza Profesora obejmuje 13 wydanych pozycji książkowych, w tym dobrze znany komentarz do Ewangelii według św. Mateusza w serii PŚNT, ukazującej się pod egidą KUL. Warto zaznaczyć, że do jej części starotestamentowej zdążył jeszcze przygotować prorockie księgi Ezechiela i Daniela. Jako redaktor prowadzący opublikował ponadto trzy zbiorowe druki zwarte, z których zasłużoną renomę zdobył sobie szczególnie *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*, Poznań 1973, ceniony za wysoki poziom merytoryczny i stąd używany jako podręcznik przez wielu wykładowców seminaryjnych. Rezultatem jego wnikliwych badań i studiów jest także 85 artykułów i przyczynków zamieszczonych w różnych czasopiśmie i pracach zbiorowych, 27 haseł encyklopedycznych i 13 recenzji oraz sprawozdań. Wspólną ich cechą jest ważność i aktualność podejmowanych zagadnień, solidność w prowadzonych analizach i przedstawianych rozwiązaniach, powiązana z widoczną troską o jasność i piękno wypowiedzi.

Przez lata pobytu i działalności w KUL ks. prof. Homerski dał się poznać nie tylko jako wysokiej klasy naukowiec, lecz również jako znakomity dydaktyk oraz wykładowca – prawdziwy mistrz. Doceniali to seminarzyści i słuchacze, obficie korzystający tak z jego głębokiej wiedzy biblijnej, jak i doświadczenia, którymi chętnie dzielił się w trakcie prowadzonych zajęć. Dali temu zresztą świadectwo we wspomnianej wyżej księdze pamiątkowej, podkreślając sumienność w przygotowaniu, logikę i przystępność, a przede wszystkim bardzo interesujący sposób wykładu. Wygłaszał je z niemal prorockim ogniem, dbając przy tym o precyzję i elegancję języka. Bardzo trafna wydaje się w związku z powyższym charakterystyka Jego postaci jako mądrego i przyjaznego „przewodnika, wprowadzającego w świat własnych umiowań” („*Czyn... człowieka odda mu zapłatę*” (Prz 12, 14b), s. 27). W czasie 20-letniej pracy na uczelni powstały na prowadzonym przez niego seminarium 3 dysertacje doktorskie, 12 rozpraw licencjackich i 30 magisterskich.

W pierwszym kontakcie ks. prof. Homerski sprawiał wrażenie osoby onieśmiałej powagą, a nawet nieprzystępną. Nie ulega wątpliwości, że był człowiekiem zasad, stawiającym sobie i innym wysokie wymogi oraz stanowczym, gdy chodziło o sprawy ważne – i tym budził dla siebie respekt. Równocześnie jednak tchnął ludzką mądrością i szlachetnością, opanowaniem i życzliwością, szacunkiem dla każdego. Mimo że był wymagający na egzaminach, był zarazem sprawiedliwy w ocenianiu wiedzy słuchaczy i nikt nie opuszczał sali egzaminacyjnej z poczuciem krzywdy. Te cechy otwartości oraz wrażliwości na drugiego, ale i rozważi ujawniły się zwłaszcza przy podejmowaniu nieraz trudnych decyzji w sprawach studenckich, kiedy sprawował funkcje dziekana Wydziału Teologii KUL oraz przewodniczącego Senackiej Komisji Młodzieżowo-Stypendialnej.

Jako podsumowanie powyższej charakterystyki ks. prof. Homerskiego – kapłana, człowieka nauki i pedagoga oraz jego działalności niech posłuży hymn brewiarzowy z tekstów wspólnych o doktorach Kościoła przeznaczony na godzinę czytań. Ten hymn Ksiądz Profesor niejednokrotnie recytował, zagłębiając się w jego przesłanie; stąd być może stanowił on inspirację dla kształtowania jego własnej postawy. W każdym razie opisuje on trafnie Jego osobę i dokonania:

„Roztropny, szczerzy, zawsze sprawiedliwy,
Pokornie służył dziełu odkupienia,
Bo swoją mądrość czerpał z czystych źródeł
Mądrości wiecznej.

Przez jego wiedzę Bóg oświecał Kościół
I strzegł od błędu wśród ciemności świata,

A on tłumaczył z mocą niezrównaną
Natchnione księgi”.

Lublin

HUBERT ORDON SDS